



P/f Pelagos yvirtekur

P/f P.P. Faroe Pelagic

Avgerð Kappingarráðsins tann 7. februar 2024

16. februar 2024

Mál: 23/00401

Innihaldsyvirlit

1. Samandráttur.....	3
1.1. Avgerð.....	3
2. Málslýsing.....	4
2.1. Inngangur.....	4
2.2. Partarnir.....	4
2.2.1. P/f Pelagos.....	4
2.2.1.1. Ognarviðurskipti.....	5
2.2.1.2. Virksesemi.....	6
2.2.2. P/f P.P. Faroe Pelagic.....	7
2.2.2.1. Ognarviðurskipti.....	7
2.2.2.2. Virksesemi.....	8
2.3. Avtalan.....	8
2.4. Fráboðanarskylda.....	9
3. Marknaðarlýsing.....	11
3.1. Prísir í Føroyum og Noreg.....	11
3.2. Reiðari við og uttan tilknýti til uppsjóvarvirkir.....	13
3.3. Framleiðslan.....	16
4. Meting.....	20
4.1. Skilmarking av viðkomandi marknaði.....	20
4.1.1. Viðkomandi marknaðir.....	20
4.1.1.1. Søla av pelagiskari veiðu til framleiðarar.....	21
4.1.1.2. Sölu av vørum til matna úr pelagiskari rávøru.....	22
4.1.2. Niðurstøða.....	22
4.2. Ávirkan á kappingina.....	22
4.2.1. Marknaðarpartar og miðsavning.....	22
4.2.1.1. Viðkomandi marknaður fyri sølu av pelagiskari veiðu.....	24
4.2.1.2. Viðkomandi marknaður fyri framleiðslu av matvørum úr pelagiskum fiski.....	27
4.2.2. Møgulig árin av øðrum enn samskipan.....	27
4.2.2.1. Samanlegging av møguligar kappingarneytar.....	28
4.2.2.2. Møguleikin hjá seljarum at finna nýggjar keyparar.....	28
4.2.2.3. Vilja kappingarneytar keypa meira um prísirnir fella.....	29



4.2.3. Møgulig árin av samskipan	29
4.2.4. Atgongd til marknaðin	30
4.2.5. Virkni	30
4.2.6. Um samanleggingin ikki var framd	31
4.2.7. Ávegis niðurstøða	31
5. Niðurstøða	33



1. Samandráttur

1. Kappingareftirlitið fekk tann 9. oktober 2023 fráboðan um, at P/f Pelagos hevði í umbúna at yvirtaka P/f P.P. Faroe Pelagic. Upplýsingar frá P/f P.P. Faroe Pelagic vantaðu og vóru hesir latnir Kappingareftirlitinum tann 12. oktober 2023. Kappingareftirlitið boðaði tann 16. oktober 2023 pørtunum frá, at fráboðanin var fullfíggað við gildi tann 12. oktober 2023.
2. Kappingareftirlitið tók avgerð um at kanna yvirtøkuna nærri og boðaði pørtunum frá hesum tann 17. november 2023. Tann 18. desember 2023 sendi Kappingareftirlitið pørtunum umbøn um at leingja freistina við 20 yrkadøgum. Hetta var eftirlíkað av pørtunum tann 19. desember 2023 og var nýggja freistin 7. februar 2024.
3. Kappingareftirlitið ynskti at kanna yvirtøkuna nærri, tí fáir keyparar eru á marknaðinum. Tað er lógarásett landingar- og avreiðingarskylda um føroyskan bryggjukant, og rættuliga stórir partur av söluni av pelagiskari veiðu kemur frá skipum, sum eru í sama samtaki við einstøk uppsjóvarvirkir.
4. Kappingareftirlitið hevur skilmarkað tveir viðkomandi marknaðir. Ein ovara marknað, ið er marknaðurin fyri sølu av pelagiskari veiðu í Føroyum, og ein niðara marknað, sum er sølu av matvørum úr pelagiskum fiski á alheimsmarknaðinum. Av tí at niðari marknaðurin er alheims marknaður hevur Kappingareftirlitið lagt áherðslu á at kanna ovara marknaðin.
5. Kappingareftirlitið hevur kannað yvirtøkuna gjølla, og er komið til ta niðurstøðu, at yvirtøkan eigur at góðkennast uttan treytir. Marknaðarpartar og miðsavning geva ábending um, at yvirtøkan kann avmarka virknu kappingina, meðan sjálv greiningin av umstøðunum á viðkomandi marknaði talar fyri at góðkenna yvirtøkuna.
6. Samstundis kann vísast á, at yvirtøkan førir við sær munandi virknisfyrirminir, ið eru, at framleiðslan kann væntast at økjast munandi á ovara marknað. Økt framleiðsla verður vanligi metti at koma brúkarum til góðar, tí vælferðin økist við øktari framleiðslu.
7. Virðið av virknisfyrirmininum verður metti at liggja millum 200 mió. kr. og 300 mió. kr.
8. Sostatt eru fleiri viðurskifti sum talan fyri at góðkenna yvirtøkuna.

1.1. Avgerð

9. Kappingarráðið hevur tikið avgerð um at góðkenna yvirtøkuna hjá P/f Pelagos av P/f P.P. Faroe Pelagic, vísandi til §15, stk. 2 í kappingarlógini. Sambært greinini skal ein samanlegging, sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping, góðkennast.

2. Málslýsing

2.1. Inngangur

10. Kappingareftirlitið fekk tann 9. október 2023 fráboðan um, at P/f Pelagos hevði í umbúna at yvirtaka P/f F.F. Faroe Pelagic. Upplýsingar frá P/f F.F. Faroe Pelagic vantaðu og vóru hesir latnir Kappingareftirlitinum tann 12. október 2023. Kappingareftirlitið boðaði tann 16. október 2023 þertunum frá, at fráboðanin var fullfíggað við gildi tann 12. október 2023.
11. Eftir §18, stk. 1 í kappingarlógini skal Kappingareftirlitið innan 30 yrkadagar eftir, at boðini tann 16. október 2023 eru latin, taka avgerð um, hvørt yvirtøkan kann góðkennast eftir §15, stk. 7, ella um yvirtøkan skal kannast nærri. Freistin var tí tann 24. november 2023.
12. Ásetingin í §15, stk. 7 heimilar Kappingareftirlitinum at góðkenna eina yvirtøku, um yvirtøkan ikki gevur orsök til ivasemi. Heimildin er avmarkað til tær støður, har yvirtøkan kann góðkennast uttan boð og uttan at gera tilsøgn bindandi.
13. Kappingareftirlitið sendi tann 17. november 2023 þertunum eina fráboðan um, at avgerð var tikin um at kanna yvirtøkuna nærri tríggar umstøður; avmarka talið av keyparum á viðkomandi marknaði, lógarásettu landingarskylduna, og tað at lutfalsliga stórir partur av útboðnum kemur frá skipum, sum eru í samtaki tá talan er um eftirspurningssíðuna. Kappingareftirlitið metti, at samanleggingin viðførur, at talið av sjálvstøðugum keyparum nú fækkast úr trimum til tveir.
14. Sambært §18, stk. 2 í kappingarlógini skal avgerð takast um hvørt yvirtøkan kann góðkennast takast í seinasta lagi 90 yrkadagar eftir, at vátan eftir §18, stk. 1 er send fráboðara, sbr. tó við §18, stk. 3-5. Kappingareftirlitið skal innan hesar freistir hava kannað málið, framt hoyring sambært fyrisingarlógini og hava lagt málið fyri Kappingarráðið.
15. Tann 18. desember 2023 sendi Kappingareftirlitið þertunum umbøn um at leingja freistina við 20 yrkadögum, sbrt. §18, stk. 4 í kappingarlógini. Hetta var játtað tann 19. desember 2023. Freistin var tí tann 7. februar 2024.

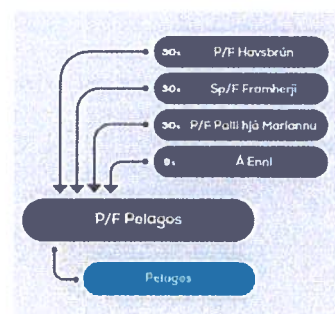
2.2. Partarnir

2.2.1. P/f Pelagos

16. P/f Pelagos varð stovnað í 2014 og hevur heimstað í Fuglafirði. Virkið tekur ímóti uppsjóvarfiski frá føroyskum og útlenskum nótaskípum. Fiskurin verður framleiddur til matna og ídnað.
17. Vørurnar frá Pelagos verða seldar um allan heim. Bróðurparturin av vørunum fara til Eysturevropa, av hesum verður mest selt til Ruslands. Restin verður selt á evropeiskum og asiatiskskum marknaðum.

18. Niðanfyri eru figgjartilg lyklatøl fyri P/f Pelagos fyri árin 2018 til og við 2022.

Pelagos	2022	2021	2020	2019	2018
EBITDA	118.207	122.935	53.895	69.610	71.943
Ársúrslit	79.499	79.822	18.519	33.631	35.892
Eginpening	286.267	246.467	193.945	179.127	152.194
Ognir	499.642	498.682	331.598	364.332	407.882



2.2.1.1. Ognarviðurskifti¹

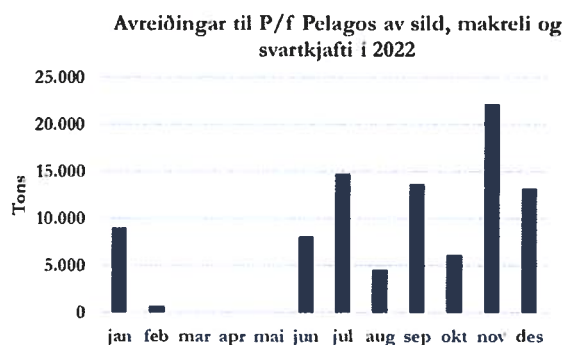
19. Eigarar av P/f Pelagos eru P/f Havsbrún, Sp/f Framherji, og P/f Palli hjá Mariannu, sum allir eiga 30,3% av partapeninginum, og Sp/f Enni sum eigur 9,1%.
20. Størstu eigararnir í Sp/f Enni eru P/f Sandgrevstur (9%), [privatpersónur] (11%), [privat persónur] (7%) Fuglafjarðar Handverkarafelag (10%), P/f KJ Hydraulik (10%), Fuglafjarðar Arbeidsmannafelag (15%). Írestandi partapeningurin á 38% er deilt millum minni eigarar, sum eiga minni enn 5%.
21. P/f Havsbrún er ogn hjá P/f Bakkafrost, ið er størsta alifyritøkan í Føroyum. Bakkafrost hevur ikki annað virksema í føroysku fiskivinnuni.
22. Í Sp/f Framherja eigur P/f Framinvest 33% og P/f Framholding 67%. Sp/f Framherji eigur Fagrabergr og Gamla Jupiter, ið eru uppsjóvarskip. Sp/f Framherji eigur 100% av partapeninginum í P/f Sútur, ið eigur 25% av partapeninginum í P/f Faroe Origin. Sp/f Framherji eigur eisini beinleiðis 25% av partapeninginum í P/f Faroe Origin. Hin partaeigarin í P/f Faroe Origin er P/f Varðin. P/f Faroe Origin eigur flakavirki í Runavík og partrolararnir Bakur, Stelkur, Falkur og Heykur.
23. Sp/f Framherji eigur somuleiðis allan partapeningin í P/f Akraberg, ið eigur trolarin Akraberg, P/f Regn, ið eigur línuskipið Stapan og P/f Eysturoy, ið eigur línuskipið Jógvan I.
24. Framherji er fjórði størsta samtøkan í føroysku fiskivinnuni. Framherji avreiddi fyri 633,6 mió. kr. í 2022 og var hetta 16,28% av samlaða avreiðingarvirðinum í 2022.
25. P/f Palli hjá Mariannu eru ogn hjá PhM-holding1, PhM-holding2, PhM-holding3 og PhM-holding4.
26. P/f Palli hjá Mariannu eigur allan partapeningin í P/f frá 5. juni 1992, ið umvegis partafeløgin P/f Christian í Grótinum og P/f Hvalnes, eigur uppsjóvarskipini Christian í Grótinum og Norðborg.

¹ Upplýsingarnir í hesum parti eru úr eigara skránni hjá Skráseting Føroya og Teyggjuni, ið er skrá hjá Vørn.

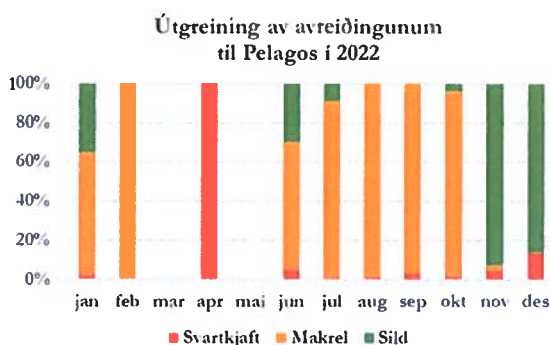
27. Felagið eigur eisini helmingin av partapeninginum í P/f Vesturskin, ið eigur trolarin Brestir og Sp/f 01.05.2018, ið eigur trolbátarnar Dýrindal og Búgvan.
28. P/f Palli hjá Mariannu er triðstørsta fiskivinnu samtaki í Føroyum. P/f Palli hjá Mariannu avreiddi fyri 435,6 mió. kr. og var hetta 11,19% av samlaða avreiðingarvirðinum.

2.2.1.2. Virksemi

29. Pelagos framleiðir matvørur úr makrel, sild, lodnu, svartkjafti og gulllaksi. Framleiðsluorkan hjá Pelagos er upplýst at vera 700 - 1000 tons um samdøgrið.
30. Á stabbamyndini niðanfyri síggjast mánaðarligu avreiðingarnar av sild, makrel og svartkjafti til P/f Pelagos í 2022.



31. Sum tað sæst á stabbamyndini, so sveiggja avreiðingarnar rættuliga nógv. Virkið liggur at kallað stilt í apríl og mai. August og oktober eru mánaðir við lítlum virksemi. Mánaðir við nógvum virksemi eru januar, juni, juli, september, november og desember.
32. Á stabbamyndini niðanfyri er mánaðarligu avreiðingarnar hjá Pelagos í 2022 deildar út á fiskasløginu svartkjaft, makrel og sild.



33. Sambært útgreiningini omanfyri framleiðir P/f Pelagos matvørur úr makreli og sild í januar og februar.² Í mars var onki virksemi. Í apríl var framleitt úr svartkjafti, men talan var ikki um veruliga framleiðslu, tí nøgdin var bara 502 kg. Frá juni til og við oktober var framleitt úr makreli, meðan í november og desember verður framleitt úr sild.

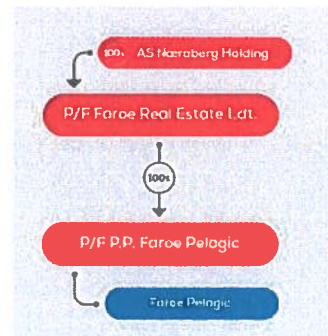
² Av tí at pelagisk veiða spillist skjótt, má framleiðast úr henni, so hvort skipið pumpar hana úr lastini. Tí svara mánaðarligu avreiðingarnar neyvt til tað input sum er farið í framleiðsluna.

34. P/f Pelagos hevur nógv virkseimi við ársbyrjan. Tað er ikki vanligt í Føroyum, men kemur hetta av at virkið eisini keypir frá útlenskum reiðaríum sum royna í øðrum sjókjum.

2.2.2. P/f P.P. Faroe Pelagic

35. P.P. Faroe Pelagic byrjaði sítt virkseimi í Føroyum, tá fyrítøkan keypti uppsjóvarvirkið í Kollafirði. Virkið hevði havt eina ringa byrjan, men P/f P.P Faroe Pelagic, ið hevði drúgvar royndir innan altjóða fiskivinnu, fekk tað at bera til.
36. Niðanfryri eru figgarlig lyklatal hjá P.P. Faroe Pelagic fyri árin 2018 til og við 2022

P.P. Faroe Pelagic	2022	2021	2020	2019	2018
EBITDA	1.578	-12.411	3.671	-347	17.974
Ársúslit	2.168	-12.186	3.238	-182	14.297
Eginpening	17.388	15.221	27.406	24.169	24.351
Ognir	251.647	229.564	212.524	214.254	183.971



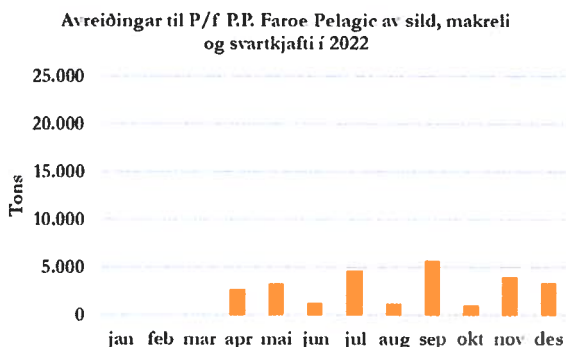
2.2.2.1. Ognarviðurskifti

37. Eigarin av P/f P.P. Faroe Pelagic er P/f Faroe Real Estate Ltd. sum er ogn hjá norska felagnum AS Næraberg Holding. Eigari av AS Næraberg Holding er hálendska felagið Parlevliet Van Der Plas Faerøer BV³. Eigari av Parlevliet Van Der Plas Faerøer BV NL er PP Group Katwijk BV NL. Eigararnir av PP Group Katwijk eru hálendingar.
38. Virkseimið hjá PP Group Katwijk BV fevnir víða. Virkseimið fevnir um veiðu, framleiðslu og sølu av bæði botnfiski og uppsjóvarfiski. Bæði veiða, framleiðsla og søla fer fram um allan heim.
39. Umframt at eiga allan partapeningin í P/f Faroe Real Estate eigur AS Næraberg í P/f Næraberg ið er dótturfelag hjá Næraberg samtakinum, ið er størsta samtak í føroysku fiskivinnuni. Samtakið avreiddi fyri 825,4 mió. kr. í 2022, sum var 21,32% av samlaðu avreiðingunum í 2022.
40. AS Næraberg eigur 33% í P/f Næraberg, sum eigur uppsjóvarskipini Norðingur og Borgarin, ið landa fast hjá P/f P.P. Faroe Pelagic.
41. AS Næraberg eigur eisini allan partapeningin í P/f DWF, sum eigur 49%, av partapeninginum í P/f HH, har eigarin av Næraberg samtakinum, eigur hini 51%. P/f HH eigur 67% av partapeninginum í P/f JFK, meðan Føroyagrunnurin frá 1971 eigur restina. P/f JFK eigur 49% av P/f Kósini.
42. P/f DWF eigur 12% av partapeninginum í P/f Kósini. Aðrir eigarar í P/f Kósini eru P/f Norðoya Íløgufelag (36%), P/f JFK (49%), aðrir (3%). Tað eru 24 fiskifør knýtt til Næraberg samtakið.

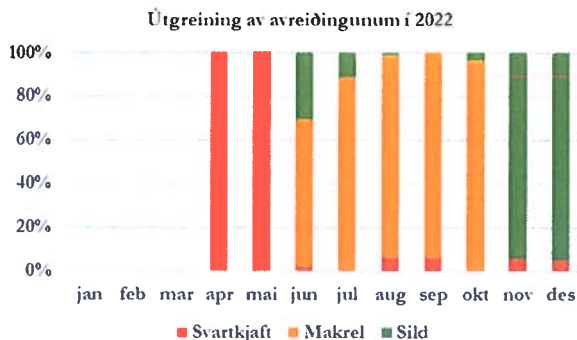
³ Opplysninger om konsernstruktur, Brønnøysundregistrene, www.brreg.no

2.2.2.2. Virksemi

43. Virkið í Kollafirði hevur lagt seg eftir at framleiða matvørur úr makrel, sild og svartkjafti. Framleiðsluorkan hjá P/f P.P. Faroe Pelagic er upplýst at vera millum 700 - 1.000 tons um samdøgrið.
44. Á stabbamyndini niðanfyrri sæst mánaðarligu avreiðingarnar hjá P/f P.P. Faroe Pelagic í 2022.



45. Sum tað framgongur av stabbamyndini so eru avreiðingarnar rættuliga ymiskar. Apríl til mai, juli, september, november og desember eru tíðarskeið við nógvum virksemi. Juni, august og oktober eru tíðarskeið, har nakað er av virksemi, meðan onki virksemi er í januar, februar og mars.
46. Yvirhøvdur var nógv minni virksemi hjá P/f Faroe Pelagic í 2022 enn hjá Pelagos. Mest virksemi var í september, tá tók virkið ímóti 5 mió. tonsum, meðan Pelagos tók ímóti áleið 15 mió. tonsum í september 2022. Pelagos tók mest inn í november, tá felagið tók ímóti áleið 25 mió. tons inn.
47. Á stabbamyndini niðanfyrri eru mánaðarligu avreiðingarnar hjá P.P. Faroe Pelagic í 2022 deild út á fiskasløgini svartkjaftur, makrel og sild.



48. Sum tað framgongur av stabbamyndini, so framleiddi P/f P.P. Faroe Pelagic svartkjaft í apríl og mai, frá juni til oktober var serliga framleidd úr makreli, meðan november og desember var nærur bert framleitt úr sild.

2.3. Avtalan

49. Sambært avtaluni millum P/f Pelagos og P/f Faroe Real Estate Ltd., sum eigur P/f P.P. Faroe Pelagic, keypir P/f Pelagos øll partabøvini í P/f P.P. Faroe Pelagic fyri [...] kr.

50. Yvirtøkan fevnir um alla materiella støðisogn, eykalutagoymslu, starvsfólk, leiguavtalur. Yvirtøkan fevnir ikki um skuld, tøkan pening og rávørugoymslu og liðugvøru goymslur.
51. [.....]
52. Prísurin tykist tí at vera høgur, men sum grundgeving fyri keypinum hevur keyparin víst á, at P/f P.P. Faroe Pelagic hevur ikki gagnnýtt sín samlaða kapasitet, umframt at felagið hevur stóra frystigoymslu.
53. Keypið er treytað av at Kappingareftirlitið, Heilsufrøðiliga Starvsstovan og Umhvørvisstovan koma við teirra góðkenningum. Somuleiðis er avtalan treytað av, at Tórshavnar Kommuna leingir leigumálið av vinnuøkinum í Kollafirði.

2.4. Fráboðanarskylda

54. Fráboðanarskyldan í §16, stk. 1 í kappingarlógini fevnir um tær transaktiónir, sum eru fevndar av §13, stk. 1 og 2 í kappingarlógini, og har markvirðini í §14, stk. 1, pkt. 1 ella pkt. 2 eru nádd.
55. Sambært §13, stk. 1 í kappingarlógini er talan um eina samanlegging eftir kappingarlógini, tá tvær ella fleiri fyrítøkur, sum hava virkað sjálvstøðugt, verða lagdar saman, ella tá ein ella fleiri persónar, sum longu hava ræðið á minst einari fyrítøku, ella tá ein ella fleiri fyrítøkur við keyp av pørtum ella ognum, gjøgnum avtalu ella á annan hátt, fáa beinleiðis ella óbeinleiðis ræði á allari ella pørtum av einari ella fleiri fyrítøkum afturat.
56. Sambært §13, stk. 2 í kappingarlógini er stovnan av einum samváða (joint-venture), sum varandi hevur um hendur allar funktiúnir í eini sjálvstøðugari fyrítøku at meta sum ein samanlegging eftir §13, stk. 1, nr. 2 í kappingarlógini.
57. Sambært fráboðanini er talan um eina transaktión, sum kemur undir §13, stk. 1, pkt. 1, tí tvær fyrítøkur sum áður hava virkað sjálvstøðugt verða lagdar saman.
58. Markvirðini fyri nær samanleggingar sambært §13 skulu fráboðast eru í §14, stk. 1 í kappingarlógini. Munur verður gjørdur á, um talan er um eina samanlegging millum partar, har minst tveir hava virksemi í Føroyum, og samanlegging, har bert ein partur hevur virksemi í Føroyum. Í §14, stk. 1, nr. 1 eru markvirðini at minst tvær fyrítøkur skulu hava 15. mió. kr. í umsetningi í Føroyum og at samlaði umsetningurin hjá øllum luttakandi fyrítøkum er í minsta lagi 75. mió. kr. í Føroyum. Í §14, stk. 1, nr. 2 eru markvirðini, at minst ein fyrítøka skal hava 75. mió. kr. í umsetningi í Føroyum, og minst ein av hinum fyrítøkunum skal hava ein umsetningi á 75. mió. kr. á heimsstigi.
59. Luttakandi fyrítøkur í hesi samanlegging eru P/f Pelagos og P/f F.F. Faroe Pelagic og feløg í teirra samtøku.
60. Niðanfyri er yvir lit yvir umsetningin.

Luttakandi fyrítøkur	§14, stk. 1, nr. 1, fyrsti liður (75. mió. kr.)	§14, stk. 1, nr. 1, annar liður (15. mió. kr.)
P/f Pelagos	[...]	[...]
P/f F.F. Faroe Pelagic	[...]	[...]

61. Sum tað framgongur omanfyri, so liggur umsetningurin hjá luttakandi fyrítøkum omanfyri markvirðini í §14, stk. 1, nr. 1.
62. Sostatt er talan um eina transaktión, sum kemur undir fráboðanarskylduna í §16, stk. 1 í kappingarlógini.

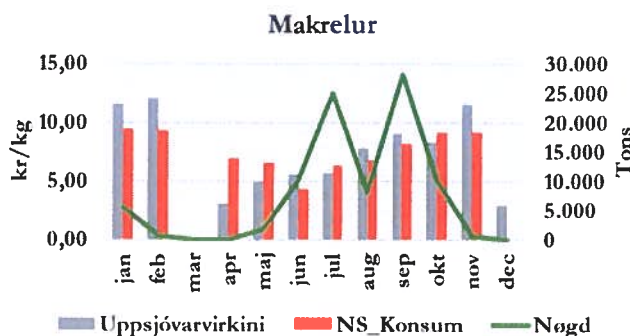


3. Marknaðarlýsing

63. Fyrítøkurnar, sum luttaka í yvirtøkuni, P/f Pelagos og P/f P.P. Faroe Pelagic, framleiða matvørur úr pelagiskum fiski. Rávøran verður keypt frá føroyskum og útlenskum skipum.
64. Sambært lógini um sjófeingi skal øll veiða undir føroyskum flaggi landast og avreiðast um bryggjukant í Føroyum. Trý undantøk eru. Í fyrsta lagi kunnu 15% av veiðuni landast og avreiðast uttanlands. Í øðrum lagi kann landsstýrismaðurin áseta reglur har ávís fiskasløg, fiskaúrdráttir ella fiskiskapur, heilt ella lutvíst, ella í avmarkað tíðarskeið, verða undantikin kravinum um landing og avreiðing um føroyskan bryggjukant. Í triðja lagi kann landsstýrismaðurin eftir umsókn geva undantak frá áðurnevnda kravi. Reglur um undantak og avgerðir um at geva undantak skulu í øllum førum grundast á sølumøguleikar í Føroyum, virðisøking í Føroyum og fjarstøða frá fiskileið.⁴
65. Sostatt er talan um eitt útboð, sum er avmarkað til at selja til avtakarar í Føroyum. Luttakandi fyrítøkurnar eru tvær av fyra fyrítøkum sum avtaka pelagiskan fisk í Føroyum. Hinar eru P/f Varðin Pelagic og P/f Havsbrún. P/f Varðin framleiðir vørur úr pelagiskum fiski til matna, meðan P/f Havsbrún framleiðir til idnað.
66. Tað er ikki vanligt við føstum avtalum um veiting millum reiðarí og virkir, men tey skip, sum eru partar av eini samtøku, avreiða vanliga til hetta virkið. Tað kunna tó vera støður, tá hetta ikki ber til, og tá verður avreitt uttanfyri samtakið.
67. Søla av pelagiskari veiðu millum óheft reiðarí og uppsjóvarvirkinu fer fram millum skipara og virkisleiðara. Tingingarnar fara fram, meðan skipið siglir heim av fiskileið. Tá verður prísur avtalaður grundað á væntaða dygd, men um dygðin vísir seg ikki at vera sum avtala, verður avreiðingin avvíst.
68. Skipararnir eru væl kunnaðir um prísstöðið, tí tosað verður millum skipini, og tí fylgt verður við prísunum í Noreg og Danmark. Skiparin tingast somuleiðis við øll virkinu í senn.

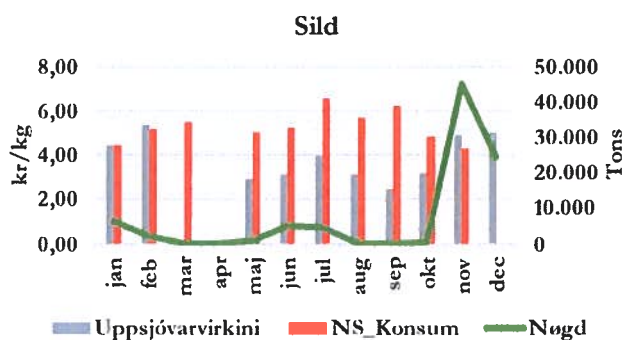
3.1. Prísir í Føroyum og Noreg

69. Kappingareftirlitið hevur samanborið prísirnar í Føroyum og Noreg í 2022 fyri sild, makrel og svartkjaft til matvøruframleiðslu. Stabbamyndin niðanfyri vísir miðalprísir á makreli hvønn mánað í Noreg í 2022 (reyðir stabbar), miðalprísir hvønn mánað í Føroyum í 2022 (gráir stabbar) og avreiddu nøgdina av makreli til uppsjóvarvirkir í sama tíðarskeiði (grøn strípa).



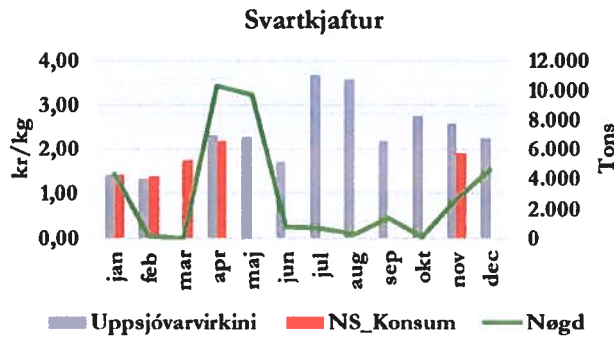
⁴ §41, stk. 1, 2, 3 og 4 í Løgtingslóg nr. 152 frá 23. desember 2019 um sjófeingi, sum seinni broytingum.

70. Sum tað framgongur, so verður millum lítið og onki avreitt av makreli í Føroyum í tíðarskeiðinum januar til mai og somuleiðis í desember. Tað, sum var avreitt í januar, varð avreitt til Pelagos, og talan var um donsk reiðari, sum høvdu makrel, ið varð veiddur uttanfyri føroyskt sjóki.
71. Í 2022 var mest av makreli í september og juli, meðan juni, august og oktober eru miðal mánaðir. Verður hugt eftir miðal prísinum hetta tíðarskeiði, sæst at í juni, august og september var miðalprísurin í Føroyum fyri uppsjóvarfisk til matna hægri enn í Noreg, meðan miðalprísurin var lægri í juli og oktober.
72. Tað ber sostatt ikki til at staðfesta við samanbering av miðal prísinum hvønn mánað, at prísurin á makreli til matvøruframleiðslu er hægri í Noreg.
73. Stabbamyndin niðanfyrir vísir miðalprísinn hvønn mánað í Noreg í 2022 (reyðir stabbar), miðalprísinn hvønn mánað í Føroyum í 2022 (gráir stabbar) og avreiddu nøgdina av sild til uppsjóvarvirkir í sama tíðarskeiði (grøna strikan).



74. Sum tað framgongur av myndini, so var lítið og onki avreitt av sild fram til november og desember í 2022. Í november vóru yvir 40.000 tons avreidd og í desember vóru yvir 20.000 tons avreidd. Fyri uttan november og desember, verður nakað at sild avreitt í januar, juni og juli.
75. Prísurin í Noreg er hægri enn í Føroyum frá mars til oktober, men í hesum tíðarskeiði eru avreiddu nøgdirnar í Føroyum avmarkaðar. Í november, desember og januar er prísurin hægri enn í Noreg.
76. Samanberingin vísir sostatt, at í bestu silda veiðutíð í Føroyum eru prísirnir á sild til matna kappingarførir við teir í Noreg.
77. Stabbamyndin niðanfyrir vísir miðalprísinn hvønn mánað í Noreg í 2022 (reyðir stabbar), miðalprísinn hvønn mánað í Føroyum í 2022 (gráir stabbar) og avreiddu nøgdina av svartkjafu til uppsjóvarvirkir í sama tíðarskeiði (grøn strika).





78. Sum tað framgongur av myndini, bleiv millum lítið og onki avreitt til uppsjóvarvirkini í februar, juni, juli august, september og október. Í januar, november og desember varð avmarkað nøgd avreidd, meðan stóra nøgddin verður avreidd í apríl og mai.
79. Tað skal viðmerkjast, at svartkjafturin er ikki best egnaður til framleiðslu av matvørum í november til januar, men tá fer framleiðsluorkan hjá uppsjóvarvirkjum í Føroyum til sild og makrel. Hesi geva væl betri prís.
80. Í 2022 var svartkjaftur undantikin kravinum um landing og avreiðing um føroyskan bryggjukant í tíðarskeiðinum 23.apríl 2022 til 16. juni 2022.
81. Í tíðarskeiðinum apríl og mai, tá 10.000 tons vóru avreidd hvønn mánað, var prísurin í Føroyum kappingarførur við norska prísstöðið. Í januar, november og desember tykist føroyska prísstöðið eisini at verða kappingarført við Noreg.⁵

3.2. Reiðari við og uttan tilknýti til uppsjóvarvirkir

Tá talan er um eina yvirtøku, har keyparamakt er til staðar, og fyrítøkurnar við keyparamakt eisini eru til staðar á útboðssíðuni, er viðkomandi at kanna støðuna hjá kappingarneytum á útboðssíðuni. Í hesum førum er talan um reiðari, sum ikki eru í samtaki við uppsjóvarvirki.

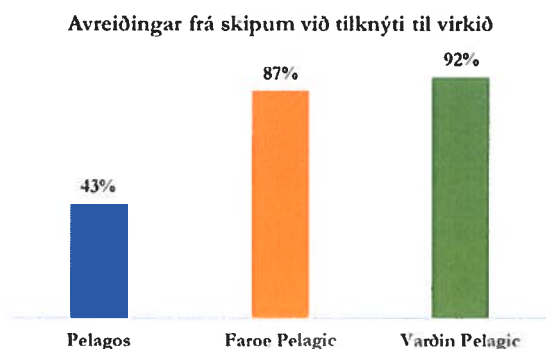
82. Á sirkulmyndini niðanfyrri sæst lutfallið millum avreiðingar frá skipum, sum ikki vóru í samtaki við virki, sum avreitt varð til, og frá skipum, sum vóru í samtaki við virki avreitt var til.



83. Sum tað sæst á sirkulmyndini, so vóru 71% av øllum avreiðingum frá skipum, sum vóru í samtaki við virkið ið avreitt varð til. Uppsjóvarvirkir hava sostatt eitt rættuliga trygt rávørugrundarlag.
84. Týdningurin av at hava krav um landing og avreiðing í Føroyum tykist ikki at hava sama týdning sum áður.

⁵ samlaðu avreiðingarar í apríl og mai eru nærri 60.000 tons, men tað mesta fer til ídnað.

85. Á stabbunum niðanfyri sæst, hvussu stóran part tey trý uppsjóvarvirkini fingtu frá skipum sum høvdu tilknýti til virkið. Tølini eru fyri 2022 og vísa lutfalli av samlaðu avreiðingunum av makreli, sild og svartkjafti á einstøku virkjunum, sum komu frá skipum í somu samtøku sum virkið.
86. Sum tað framgongur av omanfyri standandi stabbum, so kom bróðurparturin av avreiðingunum



til P/f Faroe Pelagic og Varðan Pelagic frá skipum, sum høvdu tilknýti til virki. Hjá Varðanum Pelagic komu 94% av øllum avreiðingunum frá skipum í sama samstaki, og hjá P/f Faroe Pelagic komu 87% av øllum avreiðingum frá skipum, sum hava tilknýti til AS Næraberg, ið umvegis feløg, eigur P/f Faroe Pelagic.

87. Støðan er ein onnur hjá P/f Pelagos, tí har komu bert 43% av øllum avreiðingum frá skipum, sum hava tilknýti til P/f Pelagos. Verandi virksemi er sostatt treytað av avreiðingum frá óheftum skipum.
88. Hetta ger, at júst P/f Pelagos hevur ikki so góðan móguleika at gera sína keyparamakt galdandi yvirfyri reiðaríum, sum ikki hava tilknýti til P/f Pelagos.
89. Á talvuni niðanfyri sæst munurin millum prísir sum skip uttan tilknýti til ávíst virki (óheft skip) fingtu fyri makrel, og prísir sum skip í samtaki hava fingið fyri makrel. Tá tølini eru positiv hava skip, sum ikki hava tilknýti til virkið, í miðal fingið betri prís enn tey, sum hava tilknýti. Er onki tal fyri ein ársfjórðing er orsøkin, at onki óheft skip hevur landað.

Makrelur	Pelagos	Faroe Pelagic	Varðin Pelagic
Q1			
Q2	0,02		
Q3	0,80	1,28	0,60
Q4	5,12		-0,56

90. Sum tað sæst á talvuni fingtu óheft skip áleið sama prís í 2. ársfjórðingi, sum skip við tilknýti til Pelagos og betri prís í 3. og 4. ársfjórðingi. Fyri 4. ársfjórðing ger seg galdandi, at skip hjá [...] avreiddu triggjar lastir til 3 kr. kilo, meðan prísir lá omanfyri 8 kr. Hetta bendir á, at fiskurin ikki hevur havt tað avtalaðu dygdina. Tí skal munurin í fjórða ársfjórðingi takast við fyrivarni.
91. P/f Faroe Pelagic tók ímóti makreli í 3. ársfjórðingi frá øðrum enn teimum skipum, sum hava tilknýti til virkið og gav í miðal 0,96 kr. meira til hesi skip. Varðin Pelagic tók ímóti makreli í 3. og 4. ársfjórðingi frá øðrum skipum enn teimum, sum vóru í samtakinum. Varðin Pelagic gav í



miðal 60 oyri meira fyri veiðu frá óheftum skipum í 3. ársfjórðingi og 56 oyri minni í 4. ársfjórðingi.

92. Tað framgongur soleiðis av talvuni, at sum heild hava óheft skip fingið betri prís enn skip við tilknýti til virki.
93. Á talvuni niðanfyri sæst munurin millum prísir, sum óheft skip hava fingið fyri sild, og prísir sum skip í samtøku hava fingið fyri sild.

Sild	Pelagos	Faroe Pelagic	Varðin Pelagic
Q1	-2,37		
Q2	-0,22		
Q3	0,07		0,14
Q4	0,10	0,86	-0,14

94. Sum tað sæst á talvuni, so hefur Pelagos í 1. ársfjórðingi latið -2,37 kr. minni fyri avreiðingar av sild frá óheftum skipum enn frá skipum við tilknýti til virki. Her skal tó viðmerkjast at triggjar av fyra avreiðingum vóru til ein prís á 1 kr. Talan var um útlendsk skip sum komu úr útlenskum sjókið til Pelagos at avreiða og prísirurin gevur eina ábending um at fiskurin hefur ikki havt nøktandi dygd. Fjórða avreiðingin var til ein prís sum var 15 oyru lægri enn miðal prísirurin hjá teimum skipum sum høvdu tilknýti til virkið. Í 2. ársfjórðingi hefur Pelagos latið 22 oyri minni fyri avreiðingar til óheft skip. Í 3. ársfjórðingi hefur Pelagos latið áleið tað sama til bæði óheft skip og skip við tilknýti til virki. Í 4. ársfjórðingi hefur Pelagos í miðal latið 10 oyri meira til skip uttan tilknýti til virki. Meginparturin av sild sum verður avreidd í Føroyum verður avreidd í fjórða ársfjórðingi.
95. Faroe Pelagic hefur í 4. ársfjórðingi tikið ímóti sild frá øðrum enn skipum við tilknýti til virki. Í 4. ársfjórðingi lat virkið 86 oyru meira til skip uttan tilknýti til virkið. Varðin Pelagic hefur tikið ímóti sild frá skipum uttan tilknýti til virkið í 3. og 4. ársfjórðingi. Í 3. ársfjórðingi gav virkið í miðal 14 oyru meira til skip uttan tilknýti til virkið, meðan virkið gav 14 oyri minni til skip uttan tilknýti.
96. Á talvuni niðanfyri sæst munurin millum prísir sum skip, sum ikki eru í samtaki, hava fingið fyri svartkjaft, og prísir sum skip í samtøku hava fingið fyri svartkjaft.

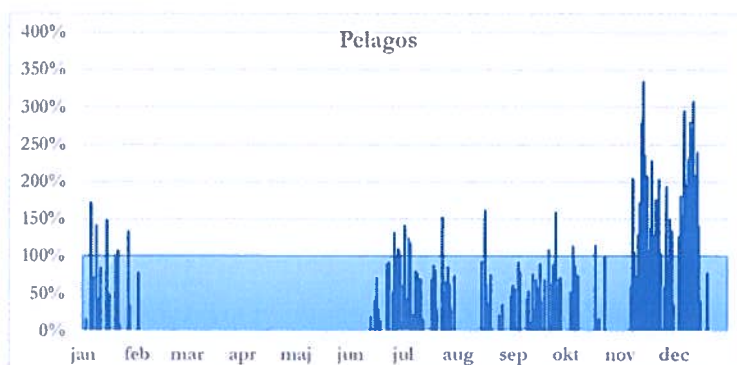
Svartkjaftur	Pelagos	Faroe Pelagic	Varðin Pelagic
Q1			0,67
Q2	-0,25		
Q3	0,11	-0,75	0,30
Q4	-0,08	0,06	-0,32

97. Sum tað sæst, so hefur Pelagos í 2. ársfjórðing latið 25 oyri minni fyri avreiðingar av svartkjafti frá óheftum skipum enn frá skipum við tilknýti til virki. Í 3. ársfjórðingi hefur Pelagos latið 11 oyri meira fyri avreiðingar til óheft skip. Í 4. ársfjórðingi hefur Pelagos latið áleið tað sama til bæði óheft skip og skip við tilknýti til virki.

98. Faroe Pelagic hevur í 3. og 4. ársfjórðingi tikið ímóti svartkjafti frá øðrum enn skipum við tilknýti til virkið. Í 3. ársfjórðingi lat virkið 75 oyru minni til skip uttan tilknýti til virkið, meðan virkið lat áleið tað sama í 4. ársfjórðingi til skip uttan tilknýti og við tilknýti til virkið. Varðin Pelagic hevur tikið ímóti svartkjaft frá skipum uttan tilknýti til virkið í 1., 3. og 4. ársfjórðingi. Í 1. ársfjórðingi gav virkið 67 oyra meira til skip uttan tilknýti, og 30 oyra meira í 3. ársfjórðingi. Í 4. ársfjórðingi gav virkið 32 oyri minni til skip uttan tilknýti.
99. Kappingareftirlitið metir, at prís samanberingin omanfyri í øllum førum gevur greiða ábending um, at óheft skip fáa ikki verri prís enn tey, sum eru í samtaki við eitt virki. Heldur er tað onnur viðurskipti sum ávirka prísir t.d. dygd á fiski, og hvussu nógv er til av fiski.

3.3. Framleiðslan

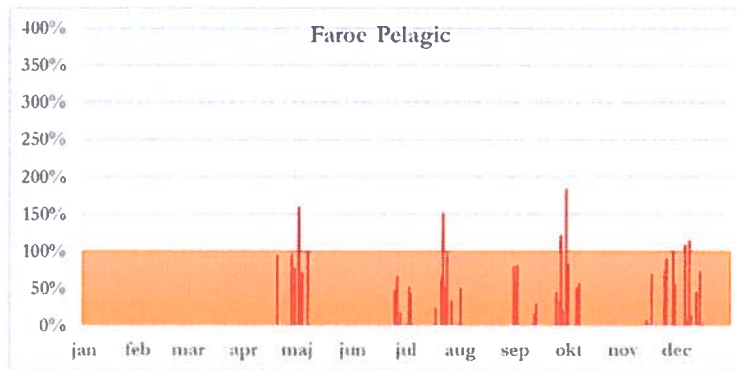
100. Á stabbamyndini niðanfyri sæst samdøgursframleiðslan hjá P/f Pelagos og framleiðsluorkan fyri hvørt samdøgur. Umboð fyri P/f Pelagos hevur upplýst, at teir megna at taka inn í mesta lagi 1.000 tons pr. samdøgur, men hava eisini upplýst at fáa teir meira inn, so hava teir 2 - 3 dagar til at fáa alt til haldar, áðrenn fiskurin spillist.⁶
101. Mesta framleiðsluorkan á 1.000 tons pr. døgur er avmyndað sum ljósa bláa økið, meðan bláu stabbarnir eru samdøgursframleiðslan hjá P/f Pelagos. Nøgdin, sum fer upp um markið, verður flutt til næsta dag at framleiða.



102. Sum tað framgongur av stabbamyndini, so liggur samdøgursframleiðslan vanligar undir mesta máttin á 1.000 tons um samdøgrið. Tað vóru tó 49 dagar í árinum, har P/f Pelagos hevði meira inni, enn virkið kláraði at framleiða. P/f Pelagos kann í januar og juni til oktober økja sína framleiðslu, men hetta er í minni mun møguligt í november og desember. Av teimum 49 døgnum, har virkið fekk meira enn tað kundi framleiða um samdøgrið, vóru 31 av døgnum í november og desember. P/f Pelagos brúkar nærum alla sína framleiðsluorku í november og desember.
103. Á stabbamyndini niðanfyri sæst samdøgursframleiðslan hjá P.P. Faroe Pelagic og framleiðsluorkan fyri hvørt samdøgur. Umboð fyri P/f Faroe Pelagic hevur upplýst, at teir megna at taka inn áleið 1.000 tons pr. samdøgur.

⁶ P/f Pelagos, P/f P.P. Faroe Pelagic og P/f Varðin Pelagic hava upplýst

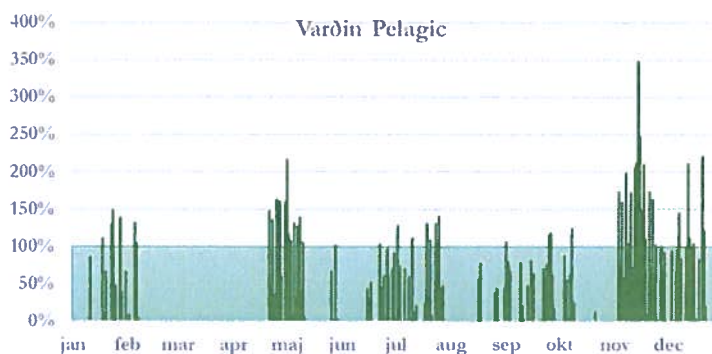
104. Mesti mátturin á 1.000 tons pr. samdøgur avmyndað sum gula økið, meðan gulu stabbarnir eru samdøgursframleiðslan hjá P/f Faroe Pelagic. Nøgðin, sum fer uppum mesta mark á 1.000 tons er síðani lögð á næsta dag.



105. Sum sæst á myndini, so liggur samdøgursframleiðslan vanliga undir mestu framleiðsluorkuna á 1.000 tons um samdøgríð. Tað sæst týðiliga á myndini at P/f P.P. Faroe Pelagic bert brúkar ein lítlan part av síni framleiðsluorku. Bert 7 dagar í 2022 fekk Faroe Pelagic meira enn virkið kundi framleiða um døgrið.

106. Á stabbamyndini niðanfyrri sæst samdøgursframleiðslan hjá P/f Varðanum Pelagic og kapasiteturin fyri hvørt samdøgur. Umboð fyri P/f Varðan Pelagic hevur upplýst, at teir megna at taka inn áleið 1.000 tons pr. samdøgur.

107. Mesti mátturin á 1.000 tons pr. døgð avmyndað sum grøna økið, meðan grønu stabbarnir eru samdøgursframleiðslan hjá P/f Faroe Pelagic. Nøgðin, sum fer upp um mesta mark á 1.000 tons, er síðani lögð á næsta dag.

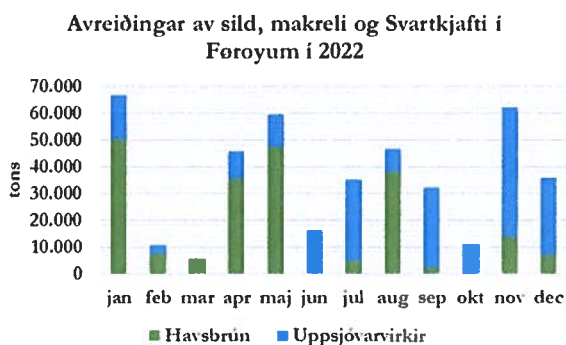


108. Sum sæst á stabbamyndini, so liggur samdøgursframleiðslan vanliga undir mesta máttin á 1.000 tons um samdøgríð. Varðin Pelagic kann í januar til oktober økja sína framleiðslu, men hetta er í minni mun møgulegt í november og desember. Av teimum 53 døggunum, har virkið fekk meira enn tað kundi framleiða um samdøgríð, vóru 22 av døggunum í november og desember.



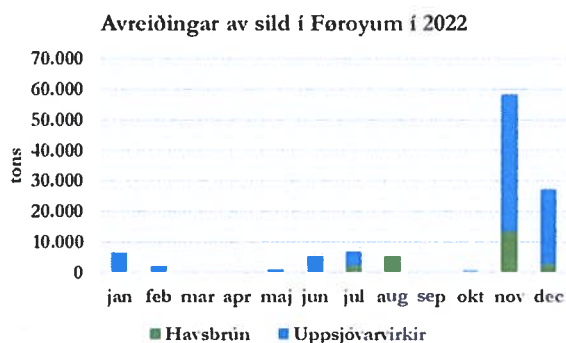
109. Men framleiðsluorkan hjá føroysku uppsjóvarvirkjunum er ikki øll tann tøka framleiðsluorkan. P/f Havsbrún hevur møguleika at taka inn og framleiða 2.400 tons av pelagiskum fiski um samdøgrið til ídnaðarframleiðslu.

110. Á stabbamyndini niðanfyri eru mánaðarligu avreiðingarnar av sild, makreli og svartkjafti í 2022. Grønu stabbarnir vísa tað, sum Havsbrún hevur tikið inn, og bláu stabbarnir vísa, hvat uppsjóvarvirkini hava tikið inn.



111. Umleið helmingurin av avreiðingunum í 2022 av sild, makrel og svartkjafti vóru avreidd til Havsbrún (212 mió. tons), meðan hin helmingurin var avreiddur til uppsjóvarvirkini. Tað er var í januar, februar, mai og august at Havsbrún tók ímóti stórum nøgdum.

112. Á stabbamyndini niðanfyri er mánaðarligu avreiðingarnar av sild útgreinaðar millum Havsbrún og uppsjóvarvirkini.

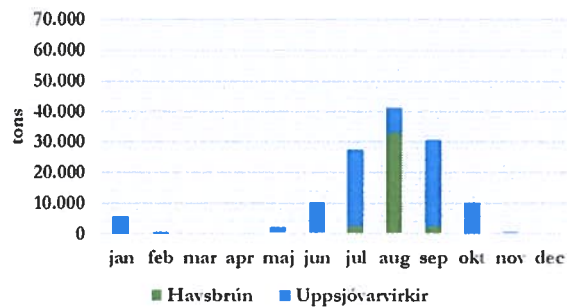


113. Sum sæst, so fór tað mesta av sildini til uppsjóvarframleiðslu, tó fóru omanfyri 10.000 tons til ídnað í november og 2 - 3.000 tons í juli, august og desember. Sild er egnað til matvøruframleiðslu alt árið.

114. Á stabbamyndini niðanfyri eru mánaðarligu avreiðingarnar av makreli útgreinaðar millum ídnaðarframleiðslu og matvøruframleiðslu fyri árið 2022.



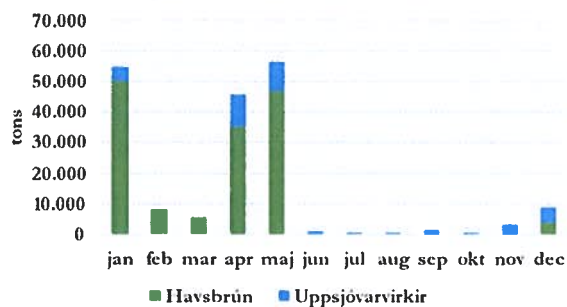
Avreiðingar av makreli í Føroyum í 2022



115. Sum sæst so fer tað mesta av makrelinum til matvøruframleiðslu, tó fara omanfyri 30.000 tons til ídnaðarframleiðslu í august. Hetta tí, at makrelurin er ikki egnaður til matvøruframleiðslu. Áleið 2.000 - 3.000 tons fara eisini til ídnaðarframleiðslu í juli og september.

116. Á stabbamyndini niðanfyrri eru mánaðarligu avreiðingarnar av svartkjafti útgreinaðar til matvøruframleiðslu og ídnaðarframleiðslu fyri árin 2022.

Avreiðingar av svartkjafti í Føroyum í 2022



117. Sum sæst, so fer tað mesta av svartkjafti til ídnaðarframleiðslu. Svartkjaftur er serliga egnaður til matvøruframleiðslu í november til februar, men tá er ongin framleiðsluorkan tøk í matvøruframleiðsluni, tí november til desember fer øll orkan til at framleiða úr sild og makreli. Í staðin framleiða uppsjóvarvirkin úr svartkjafti í apríl og mai.

118. Føroysk skip avreiddu 36.000 tons av sild, makreli og svartkjafti uttanlands í 2022 og av teimum vóru áleið 35.000 tons svartkjaftur.



4. Meting

119. Í §15, stk. 2 í kappingarlógini er ásett metingarstöði, sum skal brúkast í viðgerð av eini yvirtøku:

“Stk. 2. Ein samanlegging, sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu, skal góðkennast. Ein samanlegging, sum munandi forðar fyri virknari kapping, serliga við at skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu, skal forbjóðast.”

120. Ásetingin sigur, at um ein samanlegging munandi forðar fyri virknari kapping, uttan mun til hvat orsøkin er, so skal hon forbjóðast. Talan er um tí sokallaðu SIEC-testina, (Significant Impediment of Effective Competition), ið heimilar Kappingarráðnum at forbjóða samanleggingum sum av eini ella aðrari orsøk kunnu forða fyri virknari kapping, eisini hóast tær ikki skapa ella styrkja eina ráðandi marknaðarstöðu. Til dømis um talið av fyrítøkum á marknaðinum longu er avmarkað, og umstøðurnar fyri tigandi samskipan eru tilstaðar.

121. Fyri at meta um ein samanlegging kann munandi forða fyri virknari kapping, er neyðugt at skilmarka teir viðkomandi marknaðir, sum samanleggingin fer at hava ávirkan á.

4.1. Skilmarking av viðkomandi marknaði

122. Tá metast skal um í hvønn mun ein yvirtøka kann avmarka kappingina á marknaðinum, er neyðugt at skilmarka tann marknað, sum yvirtøkan fær ávirkan á.

123. Í §5 í kappingarlógini er ásett, at eftirspurningsvaraseting, útboðsvaraseting og møgulig kapping skal kannast í sambandi við skilmarking av viðkomandi marknaði. Hetta er fyri at staðfesta í hvønn mun fyrítøkan er undir kappingarligum trýsti. Ásetingin skal skiljast soleiðis, at varasetingin í øllum førum skal kannast, meðan møgulig kapping skal kannast, um tað er neyðugt. Somuleiðis skal ásetingin skiljast soleiðis, at varaseting skal kannast undir øllum umstøðum, men at aðrir hættir eisini kunnu brúkast.

124. Í sambandi við skilmarkingina av viðkomandi marknaði, skal bæði viðkomandi vørumarknaður og viðkomandi landafrøðiligi marknaður staðfestast. Hetta merkir, at kanningin skal staðfesta, um tað eru aðrar vørur á marknaðinum, sum kunnu koma ístaðin fyri tær vørur, sum partarnir veita,

125. Somuleiðis skal tann landafrøðiliga støddin á marknaðinum staðfestast. Landafrøðiligi marknaðurin er økið, har partarnir umseta ella avtaka vørur, og har kappingarligu umstøðurnar eru líkar, og sum líkjast frá teimum, sum eru í grannaøkjum.

4.1.1. Viðkomandi marknaðir

126. Kappingareftirlitið metir, at tað eru tveir viðkomandi marknaðir í hesi samanlegging. Ein ovarí marknaður, sum er søla av pelagiskari veiðu til framleiðarar, og ein marknaður, sum er marknaðurin fyri sølu av matvørum úr pelagiskari rávøru.



4.1.1.1. Søla av pelagiskari veiðu til framleiðarar

127. Tað eru serstøk viðurskifti, sum gera seg galdandi á einum marknaði, har pelagisk veiða verður seld. Í fyrsta lagi er talan um eina vøru, sum hevur skiftandi dygd alt eftir nær og hvussu hon verður veidd. Hetta er galdandi fyri bæði svartkjaft, sild og makrel. Í øðrum lagi hevur framleiðslumátturin stóran týðning. Fyri nøkur fiskasløg er antin kvotan somikið stór ella munurin millum at framleiða til matna og ídnað somikið lítil, at bróðurparturin fer til ídnað.
128. Hesi serstøku viðurskifti hava millum annað við sær, at t.d. pelagisk veiða kann verða óegnað til matvøruframleiðslu, og tí má hon nýtast til ídnað. Hinvegin kann vøran vera egnað til matvøruframleiðslu, men um ongin framleiðsluorka er tøk hjá uppsjóvarvirkjunum má pelagiska veiðan framleiðast til ídnað.
129. Út frá eini kappingarligari meting er pelagisk veiða, sum er óegnað til matna, ikki partur av teimum vørum, sum verða seldar á viðkomandi marknað.
130. Á útboðssíðuni eru føroysk reiðarí, sum hava fingið fiskiloyvir at veiða ávís pelagisk fiskasløg frá Føroya Landsstýri, og útlenskt reiðarí, sum umvegis fiskiveiðuavtalu hava fingið loyvi at fiska í Føroyum. Útboðssíðan er meira fjølment og fjøltáttáð.
131. Í Føroyum eru trý uppsjóvarvirkir og eitt ídnaðarvirkið, Havsbrún, sum virka úrdráttir úr pelagiskari rávøru. Tey trý uppsjóvarvirkini, P/f Pelagos, P/f P.P. Faroe Pelagic og P/f Varðin Pelagic framleiða til matna, meðan P/f Havsbrún framleiðir til ídnað.
132. Tá viðkomandi marknaður skal skilmarkast bæði í mun til vøru og landafrøðilliga er vanligt at brúka eina SSNIP-test. Tá verður kannað, hvørjar aðrar vøur kunna koma ístaðin fyri ávísu vøruna, um prísurin á ávísu vøruni verður øktur við 5 - 10%.
133. Í sambandi við marknaðir, har marknaðarbygnaðurin er sermerktur við stórari miðsavning á keypara síðuni og ein fjølmentað útboðssíðu, er neyðugt at gera eina SSNIP - test við útgangstøðinum í eftirspurningi og ikki útboðnum. Kannast skal tá, hvørjar móguleikar ein seljara hevur at selja ávísu vøruna til aðrar síðu. T.v.s. hvørjir aðrir keyparar kunna hugsast at trína inn á viðkomandi marknað, í sambandi við eitt varandi lítið prísfall á 5 - 10% kemur.
134. Í hesum sambandi skal vísast á, at P/f Havsbrún ikki gerst ein kappingarneyti, um prísurin hjá pelagiskari veiðu til matna fellur varandi við 5-10%. Fyri pelagisku fiskasløgin vildi verið neyðugt við einum størri prísfalli. P/f Havsbrún er tí ikki keypari á viðkomandi marknaði.
135. Í sambandi við eitt lítið varandi prísfall vilja tey reiðarí, sum royna undir føroysku flaggi, verða tvungin til at landa og avreiða sína veiðu um føroyska bryggjukant. Tey útlensku reiðarí, sum landa og avreiða í Føroyum, kunna í sambandi við eitt lítið varandi prísfall landa í okkara grannalondum. Meginparturin av pelagiskari veiðu, sum verður landað og avreitt í Føroyum, kemur frá skipum undir føroyskum flaggi.
136. Sum skilst í viðmerkingunum til §41 í lógini um sjófeingi kann ein avgerð um at loyva at landa uttanlands ikki grundast á prísfall. Viðurskifti sum kunnu nýtast sum grundgeving til at geva loyvi, er t.d. vantandi framleiðsluorka í Føroyum ella ov long frástøða til Føroyar.



137. Kappingareftirlitið metir tískil, at marknaðurin fyri sølu av pelagiskari veiðu í Føroyum til føroyskar framleiðarar, er ein viðkomandi marknaður í sambandi við hesa yvirtøku. Talan er um ein ovara marknað til marknaðin fyri sølu av matvørum úr pelagiskum fiski og marknaðin fyri sølu av input til aðra víðari ídnaðarframleiðslu.

4.1.1.2. Sølu av vørum til matna úr pelagiskari rávøru.

138. Partarnir hava á hvør sín hátt lýst viðkomandi marknað. P/f P.P Faroe Pelagic hevur deilt marknaðirnar upp í mun til fiskaslag. T.v.s. ein alheims marknað fyri svartkjáft, alheims marknað fyri makrel, alheims marknað fyri sild. P/f Pelagos hevur víst á tveir viðkomandi marknaðir – uppsjóvarfiskur til matna og uppsjóvarfiskur til ídnað.

139. Kappingareftirlitið hevur valt at skilmarka viðkomandi vørumarknað, sum marknaðurin fyri uppsjóvarfisk til matna. Ein nærri skilmarking hevði uttan iva verið rættari, men óneyðug í mun til tær metingar, sum skulu gerast í hesum málið

140. Kappingareftirlitið metir, at veitararnir á hesum marknaði eru ein fjølment og fjøltáttaður skari av fyrítøkum um allan heim. Somuleiðis metir Kappingareftirlitið, at eftirspurnings síðan somuleiðis er ein fjølment og fjøltáttaður skari av fyrítøkum staðsett um allan heimin.

141. P/f P.P. Faroe Pelagic metir seg hava minni enn 0,1% av alheims marknaðinum, og upplýsir at 5 teir størstu keypararnir avtaka millum 3 - 20% av samlaðu söluni. Kappingareftirlitið metir, at P/f Faroe Pelagic somuleiðis hevur minni enn 0,1% av alheims marknaðinum, og P/f Faroe Pelagic upplýsir, at 5 teir størstu kundarnir avtaka millum 5-10% av samlaðu söluni hjá teimum.

142. Kappingareftirlitið metir, at alheims marknaðurin fyri sølu av uppsjóvarfiski til matna, er ein viðkomandi marknaður í sambandi við hesa yvirtøku. Talan er um ein niðara marknað til marknaðin fyri sølu av pelagiskari veiðu í Føroyum.

4.1.2. Niðurstøða

143. Kappingareftirlitið hevur skilmarkað tveir viðkomandi marknaðir. Hesir eru marknaðurin fyri sølu av pelgiskari veiðu í Føroyum og alheims sølan av vørum til matna úr pelagiskum fiski.

4.2. Ávirkan á kappingina

4.2.1. Marknaðarpartar og miðsavning

144. Tá kappingarneyti yvirtekur annan kappingarneyta er talan um eina horisontala yvirtøku. Í hesum ítøkiligá føri er talan ein yvirtøku, har eitt uppsjóvarvirki yvirtekur eitt annað.

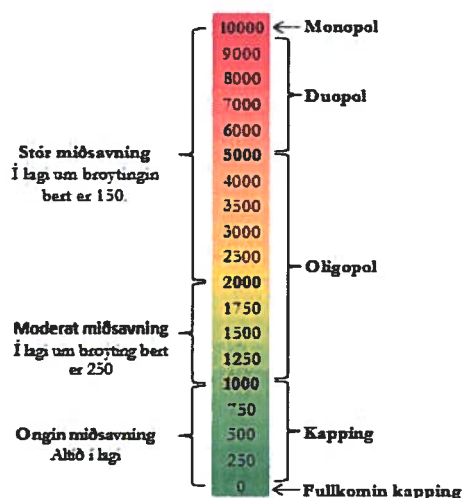
145. Avleiðingin av horisontalum yvirtøkum er, at tað kappingarliga trýst, sum hevur verið millum kappingarneytar, hvørvur, umframt at miðsavningin økist. Trupulleikar kunna bæði standast av, at yvirtøkan førir til eina marknaðarráðandi støðu og harvið kann skaða kappingina, og at samanleggingin broytir fyrirteytnar fyri, hvussu kappingin verður frameftir.

146. Tí verður hugt bæði eftir, um ein samanlegging skapar ella styrkir eina marknaðarráðandi støðu, men eisini um økta miðsavningin kann hava við sær, at virkna kappingin verður avmarkað.



147. Í ES vegleiðingini um horisontalar samanleggingar eru ásett mörk fyrri nær ein samanlegging kann hugsast at skapa ella styrkja eina marknaðarráðandi stöða. Somuleiðis eru nøkur mörk fyrri, nær ein samanlegging kann hugsast at skapa eina miðsavning. sum fer at skaða virknu kappingina.

148. Í vegleiðingini verður víst á, at um samanlögdu feløgini fáa ein marknaðarpart á 50%, so er hetta í sær sjálvum eitt greitt tekin um, at ein marknaðarráðandi stöða verður skapt ella styrkt. Er marknaðarparturin millum 40-50%, og enntá undir 40%, kann hetta vera tekin um, at ein marknaðarráðandi stöða verður skapt ella styrkist, um tað eru onnur viðurskifti sum stuðla hesum. T.d. tal av kappingarneytum, teirra styrki, ella at vøurnar hjá samanlögdu fyrítøkunum eru rættuliga líkar. Hinvegin vísir ES Kommissiónin á, at ein marknaðarpartur undir 25% er greið ábending um, at ein samanlegging ikki kann forða kappingini. Viðvíkjandi miðsavning verður í vegleiðingini, víst á, at



7% broyting	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	HHI	Delta
Eftir	20	0	20	0	20	0	20	0	20	0	2.000	
Áðrenn	18	2	18	2	19	1	19	1	19	1	1.742	258
Eftir	12	8	12	8	11	9	11	9	11	9	1.022	
Áðrenn	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	1.000	22

um Herfindahl indeksið (HHI) er undir 1.000, ella millum 1.000 og 2.000 og broytingin (Delta) er undir 250, ella HHI er omanfyri 2.000, men Delta er undir 150, vil miðsavningin ikki verða ein trupulleiki, uttan so at tað eru onnur viðurskifti, sum kunna stuðla undir, at miðsavningin gerst ein trupulleiki. Sambandið millum marknaðarpart, HHI og Delta er soleiðis, at tess størri HHI er, tess størri gerst Delta við somu broyting í marknaðarparti. Hetta vísir talvan omanfyri. Ein samlað broyting av marknaðarpørtum á 7%, har HHI fer úr 1742 uppí 2000 gevur eitt Delta á 258, meðan ein tilsvarandi broyting har HHI fer úr 1000 uppí 1022 gevur eitt Delta á 22.

149. Sambært vegleiðingini eru tað yvirskipað tveir mátar ein horisontal yvirtøka kann forða kappingini á marknaðinum.

1. Einsæris árin, sum hóast tey ikki skapa ella økja um móguleikan fyrri samskipan á marknaðinum, kunnu hava við sær, at virkna kappingin verður forðað (Unilateral effects).

Ein samanlegging kann hava tilik neilig árin á kappingina, tí trýstið, sum fyrítøkur umvegis kappingina leggja á hvørja aðra minskar ella hvørvur. Eitt ítøkiligt dømi er, tá ið ein fyrítøka leggur saman við sín størsta kappingarneyta. Áðrenn samanleggingina vildu flestu kundar farið yvir til kappingarneytan, um fyrítøkan hækkaði sínar prísir munandi. Eftir samanleggingina er hesin móguleiki ikki tilstaðar, og tí kann samanlagda fyrítøkan móguliga hækka prísir sínir og framvegis økja sín vinning. ES Kommissiónin hevur víst á ávís viðurskifti, sum kunnu hava ávirkan á, um einsæris árin av samanleggingini kunnu fáa neiliga ávirkan á kappingina.

2. Samskipað árin skapa ella økja um móguleikan fyrri, at tigandi samskipan kann fara fram á marknaðinum, ella lætta um eina tigandi samskipan, sum longu fer fram



(Coordinated effects). Tá ið miðsavningin á einum marknaði er stór, kann tað í ávísimum førum lona seg fyrri fyrirkur at hava eina framferð á marknaðinum, sum eina og aleina hevur til endamáls at hækka söluprísirnar á marknaðinum.

Tá ein samanlegging fer fram á einum marknaði, sum longu hevur stóra miðsavning, so eru størri sannlíkindi fyrri, at fyrirkurnar megna at samskipa sína framferð á marknaðinum. ES Kommissiónin hevur víst á ávís viðurskifti, sum kunnu hava ávirkan á, um tað letur seg gera hjá fyrirkum at samskipa sín atburð.

4.2.1.1. Viðkomandi marknaður fyrri sølu av pelagiskari veiðu

150. Á útboðssíðuni vóru 16 skip í 2022⁷, og av hesum vóru 9 knýtt til uppsjóvarvirki.

151. Marknaðarpartarnir á útboðssíðuni síggjast á talvuni niðanfyrri.

Reiðari	Skip	Tons	Býti	Óheft áðrenn	Óheft aftaná
P/f Næraberg	Borgarin, Norðingur	[...]	10-15%		10-15%
P/f Framherji	Fagrabergr, Høgabergr	[...]	15-20%		
P/f Palli hjá Mariannu	Christian í Grotinum	[...]	10-15%		
P/f Varðin	Gøtunes, Tummas T., Tróndur í Gøtu, Finnur Fríði	[...]	25-30%		
P/f Kinfelli	Katrin Jóhanna	[...]	5-10%	5-10%	5-10%
P/f Jókin	Arctic Voyager	[...]	5-10%	5-10%	5-10%
P/f Vestmanna fiskavirki	Vestmenningur	[...]	5-10%	5-10%	5-10%
P/f Jupiter	Jupiter	[...]	0-5%	0-5%	0-5%
Sp/f Ango	Ango	[...]	0-5%	0-5%	0-5%
Sp/f Gráisteinur	Birita	[...]	5-10%	5-10%	5-10%
P/f Thor	Hoyvík	[...]	0-5%	0-5%	0-5%
	Tilsamans	[...]		30-35%	45-50%

152. Sum tað framgongur av talvuni, so avreiddu skipini, sum eru knýtt at Pelagos, áleið 25-30% av avreiddu nøgdini av sild, makreli og svartkjafti í 2022. Skipini hjá Varðanum avreiddu 25-30% av avreiddu nøgdini, meðan skipini hjá P/f Næraberg avreiddu 10-15% av avreiddu nøgdini. Írestandi 30-35% vóru avreidd av skipum, sum ikki høvdu fast tilknýti til nakað uppsjóvarvirki í Føroyum.

153. Verður yvirtøkan góðkend, hækkar talið av óheftum skipum við 10-15%, tí Borgarin og Norðingur, ið hoyra til Næraberg samtakið, fara ikki at hava fast tilknýti til nakað uppsjóvarvirki.

154. Herfindahl indeksið er og verður framvegis 1858 eftir yvirtøkuna. Tað vil siga avmarkað miðsavning á einum oligopolistiskum marknaði.

⁷ GØTUNES, TUMMAS T, TRÓNDUR Í GØTU, FINNUR FRÍÐI, NORÐINGUR, BORGARIN, ANGO, ARCTIC VOYAGER, CHRISTIAN Í GRÓTINUM, FAGRABERG, HOYVÍK, HØGABERG, JUPITER, VESTMENNINGUR, BIRITA, KATRIN JÓHANNA

155. Hinvegin kann støðan á marknaðinum við fáum keyparum og lutfalsliga nógvum veitarum skapa kappingarliga trupulleikar.
156. Avbjóðingarnar við oligopson, herundir duopson eru, at tað setur keypara síðuni í eina sterka tingingarstøðu, sum gevur teimum møguleika at trýsta prísstøði niður um prísstøði, sum vildi verið, um virkin kapping var.
157. Í hesum ítøkiligum málið er vandin, at støðan kann brúkast til at trýsta óheft reiðari úr vinnuni við at taka vinningsføri úr veiðiliðnum. Hetta kann bæði gerast við at hava lágt prísstøði ella at seta órímligar handilstreytir.
158. Tingingarnar millum reiðari og virki fara fram á fiskileið. Skiparar og virkisleiðarar tingast, meðan skipið er á fiskileið, semjast um ein prís treyta av ávísari góðsku. Hevur fiskurin ikki tí avtalaðu góðskuna fellur avtalan burtur.
159. Hetta setur kanska reiðari í eina veika tingingarstøðu, men her skal havast í huga at tilgongdin av rávøru til virkini er ikki støðug. Tað eru tíðarskeið, har onki virksemi er á virkjunum, tí ongin fiskur er at fáa, ella at fiskurin er ikki egnaður til matframleiðslu. Tað eru tíðarskeið, har lítið virksemi er, tí lítið er til av ráðvøru, síðani eru tíðarskeið, har nógv virksemi er, og tí alt ov nógv verður fiskað.
160. Í fráboðanini frá pørtunum verður upplýst, at P/f Pelagos í 2022 tók ímóti [...] tonsnum av sild og makrel, at P/f P.P. Faroe Pelagic tók ímóti [...] tonsnum av sild og makrel í 2022. Fráboðararnir meta, at P/f Varðin Pelagic tók ímóti [...] tonsnum av sild og makrel í 2022.
161. Kappingareftirlitið hevur innheintað avreiðingar tøl frá Vørn og kann staðfesta, at upplýstu tøluni frá pørtunum passa væl. Niðanfyrri eru tøluni frá Vørn, umframt marknaðarbýtið áðrenn og eftir yvirtøkuna. Umboð fyri Pelagos hava tó víst á, at P/f Pelagos keypir nógv frá útlenskum skipum og meta ikki, at henda nøgd skal takast við í útrokningina av marknaðarpørtum og útrokning av Herfindahl.

Avreitt 2022	Tons	Áðrenn yvirtøkuna	Eftir yvirtøkuna
P/f P.P. Faroe Pelagic	[...]	10-15%	50-55%
P/f Pelagos	[...]	40-45%	
P/f Varðin Pelagic	[...]	45-50%	45-50%

162. Kappingareftirlitið er samt við P/f Pelagos í, at avreiðingar frá útlenskum skipum ikki er partur av viðkomandi marknað, og tí hevur Kappingareftirlitið drigið [...] tons frá nøgdini hjá Pelagos og [...] tons av nøgdini hjá P/f P.P. Faroe Pelagic.
163. Tað framgongur av talvuni, at P/f Varðin Pelagic er størsti keyparin á viðkomandi marknaðinum. P/f Varðin Pelagic keypti [45-50%] av avreiddu nøgdini í 2022, meðan P/f Pelagos keypti [40-45%]. Um yvirtøkan verður framd, kemur Pelagos í øllum førum upp á [50-55%]. Men høvuðsorsøkin til yvirtøkuna er, at Pelagos ynskir at brúka allan kapasitetin hjá P/f P.P. Faroe Pelagic. Hetta fer so uttan iva at føra til, at samlaða nøgdin, sum verður avreitt til matna, verður størri, og Pelagos/P.P. Faroe Pelagic fáa enn størri marknaðarpart.

164. Tað er væl møgult, at P/f Pelagos fer at hava áleið [55-60]% av marknaðinum, um yvirtøkan verður góðkend.
165. Sum víst var á omanfyri kann Herfindahl indeksið, og broytingini í indeksinum, delta, siga nakað um miðsavningina á marknaðinum. Talan er um ein marknaða, sum hevur høga miðsavning á keypara síðuni. Niðanfyri er talva, sum vísir Herfindahl indeksið áðrenn og eftir yvirtøkuna og broytingina delta:

Miðsavning	Áðrenn yvirtøkuna	Eftir yvirtøkuna
Herfindahl indeks	3982	5018
Delta		1036

166. Herfindahl indeksið áðrenn yvirtøkuna er 3982, sum svarar til eitt oligopson við stórar miðsavning, Eftir yvirtøkuna hækkar Herfindahl indeksið til 5018, sum svarar til eitt duopson við lágari miðsavning fyri duopson. Broytingin, sum fer fram orsaka av yvirtøkuni, er 1036. ES kommissiónin sigur í síni vegleiðing, at um Herfindahl indeksið eftir eina yvirtøku liggur omanfyri 2000, men delta er undir 150, vil miðsavningin ikki verða ein trupulleiki, uttan so, at tað eru onnur viðurskifti sum kunna stuðla undir, at miðsavningin gerst ein trupulleiki.
167. Hetta skal skiljast soleiðis, at talan er um ein marknað við stórar miðsavning. Yvirtøkan økir munandi um miðsavning við tað at farið verður frá trimum til tveir keyparar.
168. Marknaðarpartar og miðsavning geva eina ábending um marknaðarbygnað og hvønn týðning luttakandi fyrirkomandi og teirra kappingarneytar hava fyri kappingina á viðkomandi marknað.⁸
169. Tá ein yvirtøkan førir til, at framhaldandi fyrirkomandi kemur at hava ein marknaðarpart á 50% ella meira, er hetta í sjálvum sær ein ábending um eina marknaðar ráðandi støðu, men neyðugt er tó at kanna, um tað eru onnur viðurskifti, sum tala ímóti, at ein ráðandi støða verður skapt ella styrkist.
170. Í hesum ítøkiligum máli økist miðsavningin ikki á útboðssíðuni, tvørturímóti hækkar talið av óheftum skipum við 10-15%, men á eftirspurningssíðuni verður marknaðarparturin hjá framhaldandi fyrirkomandi omanfyri 50%, kanska enntá áleið [55-60%] samstundis sum miðsavningin eisini broytist.
171. Tað skal tó leggjast afturat, at tað er ikki óvanligt, at yvirtøkur verða góðkendar í Evropa við og uttan tilsøgn, har marknaðarpartar og miðsavningin eru omanfyri tað, sum verður brúkt í vegleiðingini frá ES Kommissiónini.⁹ Vegleiðingin sigur eisini, at marknaðarpartar og

⁸ Reglubrot 14 í Guidelines on the assessment of horizontal mergers under the Council Regulation on the control of concentrations between undertakings, (2004/C 31/03).

⁹ Yvirtøkan hjá Synthomer av Omnova fordi til ein samlaða marknaðarpart á 90-100% í ES og ein alheims marknaðarpart á 40-50%.

miðsavning gevur eina ábending, men ein greining altíð er neyðug av umstøðunum á marknaðinum.¹⁰

172. Henda greining er at finna í þørtunum 4.2.2 til 4.2.6.

4.2.1.2. Viðkomandi marknaður fyri framleiðslu av matvørum úr pelagiskum fiski

173. Í fráboðanini verður sagt, at feløgini virka á einum alheims marknað og selja ikki til endabrukarakar, men til millumlið til víðari matvøruframleiðslu ella víðar matvøru sølu.

174. Í fráboðanini frá P/f Faroe Pelagic verður sagt, at teirra pelagiska sølu verður mett at verða niðanfyrir 0,1% av alheims marknaðinum. P/f Pelagos hevur í fráboðanini skriva, at áleið 75% av teirra útflutningi fer til Eysturevropa. Kappingareftirlitið metir, at P/f Pelagos eigur áleið 1-5% av samlaða innflutninginum av pelagiskum fiski til Eysturevropa.

175. Av tí at feløgini hava eitt rættliga avmarkan marknaðar part á viðkomandi marknað metir Kappingareftirlitið at tað er ikki neyðugt at kannað, um tað eru onnur viðurskifti í sambandi við henda marknað, sum geva ábending um, at yvirtøkan eigur at bannast.

Framhaldandi kanningin verður tí avmarkað til viðkomandi marknað fyri søku av pelagiskari veiðu. Víðari kanningin verður avmarkað til eftirspurnignssíðuna, tí yvirtøkan broytir ikki við útboðssíðuna á marknaðinum.

4.2.2. Møgulig árin av øðrum enn samskipan

176. Tað er eitt eyðkenni við marknaðinum fyri sølu av pelagiskari veiðu, at uppsjóvarvirkini er væl umboðað í uppsjóvarfiskiskapinum eisini. Eigararnir handan P/f Pelagos hava virksemlu innan uppsjóvarfiskiskap. Bæði P/f Framherji og P/f Palle hjá Mariannu hava virksemlu innan uppsjóvarfiskiskap um hendi. Talan er um tvær av størstu samtøku innan fiskivinnuna um gjørt verður upp eftir avreiðingarvirðinum.

177. Í 2022 avreiddu samtøkurnar P/f Framherji og P/f Palle hjá Mariannu 25-30% av samlaðu avreiðingunum. Borgarin og Norðingur, sum hava eitt tilknýti til P/f Faroe Pelagic, avreiddu 10-15% av samlaðu avreiðingunum í 2022

178. Eigararnir av P/f Varðanum Pelagic avreiddu somuleiðis fyri 25-30% av samlaðu avreiðingunum.

179. Uppsjóvarvirkini hava sostatt atgongd til egna rávøru, umframt at tað eru fleiri onnur viðurskifti, sum stilla óheftu skipini á hesum marknaði veikara. Talan er um eina viðbrekna rávøru, sum ikki tolar t.d. at verða lastað fleiri ferðir. Talan er um rávøru, sum spillast skjótt. Afturat hesum eru seljarar á hesum marknað álagdir at landa og avreiða í Føroyum.

180. Hetta setur keypararnir á marknaðinum í ein sterka tingingarstöðu. Men henda tingingarstöða versnar ikki nevnivert av hesi yvirtøku. Tað er nevnliga lógarkrivið um, at øll veiða skal landast um føroyska bryggjukant, sum setur óheftu skipini í eina veika støðu.

¹⁰ Reglubrotini 14 og 21 í Guidelines on the assessment of horizontal mergers under the Council Regulation on the control of concentrations between undertakings, (2004/C 31/03).

181. Tað skal eisini viðmerkjast, at tað eru ikki ábendingar um, at uppsjóvarvirkinu gera sær dælt av støðuni. Bæði samanberingar við norskar prísir og samanberingar millum prísirnar, sum óheftu skipini fáa, sammett við teir prísir sum skip við tilknýti til virki fáa, geva ongar ábendingar um at uppsjóvarvirkinu gera sær dælt av støðuni.

4.2.2.1. Samanlegging av møguligar kappingarneytar

182. Talan er um tvey av trimum virkjum, sum kappast um at keypa pelagiska rávøru til víðari matvøruframleiðslu. So talan er um kappingarneytar. Sambært yvirlitum yvir avreiðingar sum partarnir hava sent til Kappingareftirlitið kann staðfestast, at 8 av 10 skipum, sum avreiddu hjá P/f P.P. Faroe Pelagic, avreiddu eisini hjá P/f Pelagos. Talan er sostatt um beinleiðis kappingarneytar.

183. Spurningur kann tó setast við, hvussu nógv kappingarligt trýst hvørvur við, at P/f Faroe Pelagos hvørvur. Virkið hevur nøkulunda somu framleiðsluorku sum hini virkinu og hevur eina stóra frystigoymslu, men hevur nú í nøkur ár bert brúkt ein avmarkan part av síni framleiðsluorku.

184. Eigarnir hava P/f Faroe Pelagic hava í samskipti við Kappingareftirlitinum greitt frá, at orsøkin til, at virkið framleiður nógv minni enn hini virkinu er, at teir hava bert tvey skip, sum lata til virkið, og rávørugrundarlagið í Føroyum til matframleiðslu er ov lítið.

185. Umboð fyri P/f Pelagos hava grundgivið fyri keypinum, at teir ynskja at útnytta kapasitetin hjá P/f Faroe Pelagic fult út. P/f Pelagos fær umleið 57% av allari rávøru frá óheftum skipum, tað er tí undrunarvert, at P/f Faroe Pelagic ikki hevur megnað at keypt frá óheftum skipum.

186. Kappingarliga trýstið frá P/f Faroe Pelagic hevur verið rættuliga avmarkað, tí bert 13% av øllum avreiðingum komu frá skipum, sum ikki høvdu tilknýti til virkið. Hetta hóast, at talan var um tað virkið, sum hevði mest framleiðsluorku í yvirkoti í 2022, so var millum lítið og onki keypt frá teimum skipum, sum ikki høvdu tilknýti til nakað virki.

4.2.2.2. Møguleikin hjá seljarum at finna nýggjar keyparar

187. Møguleikin hjá reiðaríum at finna aðrar keyparar er avmarkaður, tí eftir yvirtøkuna verður bara ein annar keypari, Varðin Pelagic. Hinvegin eru sum meginregla ongir skiftiskostnaðir, tí reiðarí og virkið avtala prís, dygd o.a. fyri hvørja last. Tað eru ongar longri avtalubindingar millum reiðarí og virkir.

188. Yvirtøkan minkar keyparaskarðan við einum – úr trimum til tveir. Men yvirtikna fyrirtøkan hevur mest sum bara keypt frá tveimum skipum, sum hava tilknýti til virkið. Yvirhøvdur hevur virkseimið verið rættuliga avmarkað, so talan er ikki um nakra munandi broyting av kappingarligu umstøðunum á marknaðinum.

189. Tað sum veruliga avmarkar reiðaríini er lógarásetingin um, at alt skal landast og avreiðast um føroyskan bryggjukant.

190. Í flestu førum vil tað verða torført at gera nakað við eina óheppna avleiðing av eini yvirtøku, tí hevur man samanleggingareftirlitið í flestu kappingarlógum í Evropa.



191. Skuldi yvirtøkan víst seg at broyta kappingarligu umstøðurnar munandi til tað verra, so kann hetta lættliga loysast við at geva teimum óheftu reiðariunum frítt at fara. Tá vildi keyparamaktin hjá føroysku uppsjóvarvirkjunum hvorið.
192. Tað er nevniliga lógarásetingin sum áleggur, at øll føroysk veiða skal landast og avreiðast umvegis føroyska bryggjukant, og reglan um, at tað bert eru bíðirøðir, sum kunna geva loyvi til at landa og avreiða uttanlands og ikki prísmunir, sum setur tey óheftu reiðaríni í eina veika støðu.

4.2.2.3. Vilja kappingameytar keypa meira um prísirnir fella

193. Eitt monopson vil avmarka sítt keyp til tess, at trýsta prísir niður um prísstöðið, sum vildi verið, um virkin kapping var. Tá monopsonið eisini er umboðað á seljara síðuni er vandi fyri, at monopsonið vil brúka sítt vald til at útihýsa kappingameytar á seljarasíðuni.
194. Yvirtøkan vil føra til duopson á marknaðinum fyri sølu av pelagiskari veiðu. Bæði Varðin Pelagic og Pelagos hava eigarar, sum reka uppsjóvarskip. Vandin er sjálvsagt eins og við monopson, at óheft reiðari kunna verða trýst av marknaðinum, um prísurin verður trýstur í botn.
195. Kappingareftirlitið metir, at henda støðan er lítið sannlík, orsakað av fleiri sereyðkennum við hesi vinnu. Í fyrsta lagi er talan um eina vinnu, har duopsoni ikki hevur eitt nøktandi rávørugrundarlag ein stóran part av árinum. Síðani eru 3-4 mánaðir í árinum, har úrtøkan skal fáast til vega. Tá er øgilt trýst á at avtaka veiðu, tí um bíðirøð verður, so kunna skipini fara uttanlands við veiðuni, og harvið verður úrtøkan mist.
196. Sostatt vil tað verða torført hjá einum duopsoni at gera sær dælt av støðuni við at minka sítt keyp. Hinvegin er framvegis møguligt at trýsta prísir niður. Fyri eitt felag, sum bæði hevur skip og virki, er líkamikið, hvar vinningurin er, enntá kanska ein fyrimunur um vinningurin liggur í virkinum.
197. Aftur skal víst á, at hetta er ein støða, sum er lætt at loysa. Lóggevandi valdið skal einans avtaka tær reglur, sum skapa støðuna.

4.2.3. Møgulig árin av samskipan

198. Vandin fyri samskipan millum keyparar hækkar, tá talið av keyparum lækkar. Somuleiðis hækkar vandin fyri samskipan millum keyparar, tess meira líkir keypararnir eru. Eftir yvirtøkuna vera tvey uppsjóvarvirkir, sum framleiða vøkur til matna, og hesi ella feløg í somu samtøku koma at avreiða ein stóran part av samlaðu avreiðingunum, sum fara til uppsjóvarvirkini.
199. Feløgin líkjast tó frá hvørjum øðrum, tí P/f Varðin Pelagic sýnist at hava tryggja sær eitt nøktandi rávørugrundarlag við egnum skipum, meðan Pelagos í størri mun má keypa frá óheftum skipum og útlenskum skipum.
200. Eftir yvirtøkuna verða bara uppsjóvarvirkir, sum eisini eru umboðaði í veiðiliðnum. Tí er vandi fyri, at tey kunna avtala, at vinningurin skal leggjast í framleiðsluliðið heldur enn í veiðuliðið.
201. Somuleiðis eru ávíst samband millum eigararnir av Varðanum Pelagic og ein av eigarunum í Pelagos. P/f Framherji og P/f Varðin eiga P/f Faroe Origin í felag. Faroe Origin eigur Runavíkar Flakavirki og trolararnir Bakur, Falkur, Heykur, Stelkur.



202. P/f Framherji og P/f Varðin eiga eisini saman við einum triðja í P/f 01.11.2018, ið eigur P/f Aluplast og P/f Grant.
203. Talan er sostatt um tvær samtøkur úr Eysturoyinni, sum eru kappingarneytar í uppsjóvarvinnuni, men sum hava eitt handilslig samstarv í øðrum vinnugreinum. Hetta økir sjálvsagt um sannlíkindi fyri samskipan.
204. Hinvegin eru eisini viðurskipti ið bera við sær, at tað er ósannlíkt, at samtøkurnar fara at kunna samskipa sína framferð.
205. Í fyrsta lagi er torført at skapa eina samskipan, tá tað fevnir um nógvar persónar. Fyrirøkurnar kunna ikki samskipa prísirnir við bert at avtala lágar prísir fyri tey óheftu skipini, tí tá verður samskipanin løtt at fáa eiga á.
206. Havast skal eisini í huga, at hvørja ferð eitt skip byrjar at sigla inn byrjar ein nýggj tinging um prís, sum fer fram millum skipara og virkisleiðara. Tað er torført at halda eyga við, um ein samskipan verður hildin, tá tingingarnar fara fram á henda hátt. Tí er eisini torført at halda fast um slíka samskipan.
207. Somuleiðis vil ein staðfesting av frávíki ikki koma fram beinanvegin. Í fyrsta lagi tá Vørn hevur innhentað avreiðingartølini, sett tey upp og lagt tey í skrána, kann eitt frávík avdúkast. Revsiatgerðir í sambandi við brot á samskipan virka ikki líka væl, um rúm tíð gongur frá tí, at brotið er fram til aftursvar kemur.
208. Spurningurin er eisini um nøkur góð revsiamboð eru hjá feløgnum at brúka. Hvat skuldi aftursvarið verið? At keypt fyri enn hægri prís?

4.2.4. Atgongd til marknaðin

209. Talan er um eina kapitalkrevjandi vinnu at byrja virksema í. Íløgur skulu gerast í eitt uppsjóvarvirki og frystigoyslu. Tað er neyðugt at tryggja at nóg mikið av rávøru kemur til virkið. Hetta kann gerast við at gera íløgur í egin skip ella at keypa frá óheftum skipum.
210. Spurningurin er eisini um rávørugrundarlag er til eitt uppsjóvarvirki afturat í Føroyum. Mest sum allur makrelur og øll sild endar hjá uppsjóvarvirkjum í dag.
211. Tað krevst nógv servitan – bæði viðvíkjandi rakstrarligum, handilsligum og tøkniligum viðurskiptum. Somuleiðis eru nógv regulatorisk krøv viðvíkjandi heilsufrøði, ES krøv o.s.fr.
212. Samanumtikið kann sigast, at atgongdin til marknaðin er ikki góð.

4.2.5. Virkni

213. Í sambandi við eina samanlegging, yvirtøku ella stovnan av samváða kunna tað verða skaptir ávísir virknisfyrirminir sum viga upp ímóti nøkur av teimum skaðilig árin á kappingina, sum ein yvirtøka móguliga skapar.
214. Treytin fyri, at Kappingareftirlitið kann taka atlit til sovordnar virknisfyrirminir er, at teir koma brúkarum til góðar, at teir eru tengdar at yvirtøkuni, og at teir kunna staðfestast.
215. Henda ítøkiliga yvirtøkan fer at føra við sær, at virksema hjá virkinum í Kollafjørð fer at verða á nøkulunda sama støði sum hjá Pelagos og Varðanum Pelagic. Í 2022 tók virkið í Kollafjørð

ímóti 22.000 tons, meðan Pelagos og Varðin Pelagic tóku ímóti 96.000 og 94.000 tons. Henda eyka framleiðslan hjá virkinum í Kollafirði kann hava eitt söluvirði, sum liggur millum 200 mió. kr. og 300 mió. kr., alt eftir hvat verður framleitt.

216. Økt framleiðsla er altíð til frama fyri brúkaran, tí vælferðin í samfelagnum økist, tá talan er um fyrimunir, sum eru tengdar at yvirtøkuni, og virðið á meirframleiðsluni kann lætt staðfestast.

4.2.6. Um samanleggingin ikki var framd

217. Kappingareftirlitið hevur spurt eigararnir av virkinum í Kollafirði hvørjar ætlanir teir hava, um yvirtøkan ikki verður loyvd. Umboðið fyri eigararnar svaraðu, at so heldur virkseimið fram sum áður. Kappingareftirlitið spurdi, um teir væntandi fóru at økja um framleiðsluna, men umboðið metti, at framleiðslan fór at vera áleið tann sama, tí tað var ikki nokk av pelagiskari veiðu, sum var egnað til matna.

218. Kappingareftirlitið metir, at tað er sannlíkt, at um yvirtøkan ikki fer fram, so verður hildið áfram í Kollafirði sum vant, tí tað eru ikki nógvir sjálvsagdir keyparar til virkið.

4.2.7. Ávegis niðurstøða

219. Kappingareftirlitið hevur staðfest, at yvirtøkan vil bera við sær, at P/f Pelagos, sum keypari í øllum førum, fær ein marknaðarpart á [50-55%]. Møguliga verður parturin hjá P/f Pelagos tættari at [55-60%], tí væntast má, at Pelagos beinanvegin klárar at hækka framleiðsluna.
220. Miðsavningin á keyparasíðuni á viðkomandi marknað fyri sølu av pelagiskari veiðu økist nógv, og er væl omanfyri tað, sum vegleiðingin hjá ES kommissiónini sigur verða uttan trupulleikar.
221. Hinvegin eru marknaðarpartar og miðsavning bert ein ábending, tað er altíð neyðugt við eini nærri kanning. ES Kommissiónin hevur sjálv góðkent yvirtøkur, sum førði til eina marknaðarstøðu, har samanlagda felagið hevði meir enn 90%-100% í Evropa og 40-50% globalt.¹¹
222. Henda yvirtøka førir við sær, at Pelagos fær ein marknaðarpart sum keypari á [50-55%] á viðkomandi marknað fyri sølu av pelagiskari veiðu.
223. Yvirtøkan førir við sær, at á keyparasíðuni hvørvur ein av trimum keyparum. Kappingareftirlitið metir tó, at júst hetta broytir ikki kappingarligu umstøðurnar serliga nógv. Tað er lógaráseting um, at øll føroysk veiða skal um føroyskan bryggjukant, og at undantak verður bara givið frá hesi reglu um føroysku uppsjóvarvirkini hava ov nógv at gera, sum hevur við sær ,at uppsjóvarvirki tykist at hava um báðar endar.
224. Kappingareftirlitið metir tó, at tað eru fleiri viðurskifti, sum talan fyri, at yvirtøkan ikki fer at avmarkað kappingina. Hetta er nærri lýst í 4.2.2. og 4.2.3.
225. Somuleiðis er greitt, at tað eru virknisfyrimunir í sambandi við hesa yvirtøku. Fyrimunir sum koma øllum brúkarum til góðar, sum eru treytaðir av yvirtøkuni og sum kunna staðfestast.

¹¹ Case M.9502 - SYNTHOMER / OMNOVA SOLUTIONS

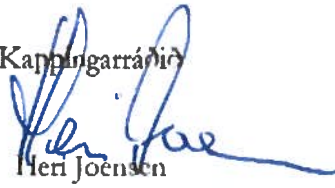
226. Í fyrsta lagi vil yvirtøkan bera við sær størri framleiðslu, og er hetta altíð til fyrimuns fyri brúkaran, sum fær ágóðan av øktu vælferðini, sum økt framleiðsla hevur við sær. Økt framleiðsla er treytað av, at yvirtøkan fer fram, tí hetta er høvuðsorsøkin til, at Pelagos ynskir at keypa virkið í Fuglafirði.
227. Í triðja lagi verður mett, at umsetningurin hjá Faroe Pelagic vil hækka við millum 200 – 300 mió.kr. eftir yvirtøkuna, um P/f Pelagos klárar at brúka tøku framleiðslu orkuna hjá virkinum í Kollafirði. Talan er um, eftir føroyskum umstøðum, munandi virknisfyrimun.



5. Niðurstøða

228. Kappingarráðnum gevur tikið avgerð um, at góðkenna yvirtøkuna hjá P/f Pelagos av P/f P.P. Faroe Pelagic, vísandi til §15, stk. 2 í kappingarlógini. Sambært greinini skal ein samanlegging, sum ikki munandi forðar fyri virknari kapping, góðkennast.

Kappingarráðið



Henri Joensen
Formaður



Terje Sigurdsson
Deildarstjóri

